

Aanmeldformulier beheer kennisproduct (23-7-2025)

Onderdeel A

Titel

Handreiking Converteren, emuleren, preserveren en migreren (CEPM)

De volgende onderwerpen worden opgepakt:

1. Preserveren
 - ❖ op zodanige wijze vastleggen, bewaren, beheren en beschikbaar stellen van digitale archiefbescheiden, dat deze ook na verloop van tijd raadpleegbaar, toegankelijk en authentiek zijn.
2. Migreren
 - ❖ migreren omvat de activiteiten die nodig zijn om overheidsinformatie te verplaatsen naar een andere applicatie, platform of informatiedrager
3. Converteren
 - ❖ Functie voor het omzetten van informatieobjecten in een andere vorm.
4. Emuleren
 - ❖ techniek waarmee een computer of toepassingsprogrammatuur zich hetzelfde gedraagt als één van een oudere generatie. Originele hard- en softwareomgeving nabootsen in moderne hard- en softwareomgeving.

Hierbij wordt tijdens de ontwikkeling gekeken of er een of twee handreikingen worden ontwikkeld. Het gaat dan om:

- Handreiking Migreren
- Handreiking Converteren, emuleren, preserveren

De werktitel van een eventueel samengevoegd kennisproduct is Handreiking Converteren, emuleren, preserveren en migreren (CEPM)

Aanleiding

Dit kennisproduct wordt ontwikkeld naar aanleiding van de nieuwe Archiefwet. Ten aanzien van het toegankelijk houden van digitale documenten op langere termijn zijn een aantal nieuwe eisen opgenomen. Het gaat om:

- het toekennen van een permanent uniek identificatiekenmerk
- een tweetal eisen op het gebied van bitpreserving
- de documentatie-eis bij de toepassing van andere conserveringshandelingen dan emulatie, migratie of conversie,
- Aanvullende eisen voor langdurig te bewaren documenten

- de zorgplicht in het geval van migratie om passende maatregelen te treffen om zo de juistheid en volledigheid van de inhoud van de documenten te waarborgen. Opstellen van een migratieplan en een migratieverklaring.

Daarnaast is er al langer behoefte van gebruikers voor het goed begeleiden van het migratieproces en preservering. Preservering krijgt ook steeds meer aandacht binnen verantwoordelijke overheidsorganen, waar vroeger dit vooral het terrein van de archiefdienst.

Tijdens de vergadering van de SRNA op 3 april 2023 hebben de leden aangegeven dat een handreiking gewenst is met aandacht voor emulatie, converteren, preserveringstools en bitpreservering.

Status

Nieuw te ontwikkelen

Het gaat oorspronkelijk om twee kennisproducten, de Handreiking Converteren, emuleren, preserveren en de handreiking Migreren. Team Kennisontwikkeling en -beheer onderzoekt voordat de eerste fase van ontwikkeling start, of het opportuun is om deze onderwerpen te bundelen of als aparte producten te ontwikkelen. Fase 0 is de onderzoeksfase. Belangrijk onderdeel in dit onderzoek is wie de doelgroepen precies zijn bij de verschillende onderwerpen. En vervolgens een analyse;

- hoe een handreiking of handreikingen het beste aansluiten bij de wereld van de doelgroep(en)
- en een advies over het wel of niet samenvoegen van de te ontwikkelen kennisproducten.

Planning

Fase 0 wordt uitgevoerd door team kennisontwikkeling en start eind Q3 en loopt t/m Q4 2025. De officiële start van de ontwikkeling van deze handreiking of handreikingen, afhankelijk van de uitkomst van het onderzoek fase 0, start(en) in Q1 2026 o.l.v. projectgroep(en).

Q3 t/m Q4 2025:	Uitvoeren onderzoek, fase 0
Q1 2026:	Start uitwerking op inhoud op basis van uitkomsten onderzoek Delen uitkomsten onderzoeksfase met SRNA

Doelgroep

- De primaire doelgroep zijn de informatieprofessionals werkzaam bij de overheid, die zich bezighouden met duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie. Te denken valt aan preservation officers, informatiebeheerders, security-/privacy-officers, informatieanalisten, informatiearchitecten, en (beleids)adviseurs.
- De secundaire doelgroep bestaat uit informatieprofessionals bij archiefinstellingen en/of erfgoedinstellingen, zoals de Adviseurs digitale informatie (ADI's)
- De handreiking is van toepassing op de gehele overheid, zowel centraal als decentraal.

Doel

De handreiking beoogt om de veranderingen, nieuwe eisen en voorwaarden voor het nemen van passende maatregelen die de Nieuwe Archiefwet vereist, te voorzien van kennis en advies.

De handreiking geeft informatieprofessionals handvatten om hun taak goed op te pakken. Zowel op korte als lange termijn, zodat overheidsinformatie duurzaam toegankelijk is en blijft.

De informatieprofessionals kunnen vanuit hun expertise aan de eindverantwoordelijken uitleggen wat het belang is van van maatregelen op het gebied van converteren, emuleren, conserveren en migreren. Daarnaast kunnen zij ook inzicht bieden in deze handelingen.

Type kennisproduct

Handreiking

Korte beschrijving

We zullen per onderwerp kort schetsen wat er besproken kan worden in de handreiking(en). Onderstaande is wat wij voorzien in relatie tot het DUTO-raamwerk. Er worden geen nieuwe eisen opgesteld.

Migreren

Voor het ontwikkelen van dit onderdeel zal gebruik worden gemaakt van het DUTO-raamwerk. In het DUTO-raamwerk wordt het DUTO-proces Migreren al beschreven. Ook zijn de DUTO-functies en daaraan gekoppelde modeisen beschreven.

Aangezien de basis al gelegd is binnen het DUTO-raamwerk zal binnen de handreiking meer de nadruk liggen op het proces. Er worden adviezen meegegeven over hoe een migratietraject in te richten. En zal verdere invulling worden gegeven aan bepaalde onderdelen van het DUTO-raamwerk. Bijvoorbeeld aan hoe je invulling kan geven aan de randvoorwaarden 'er is een migratieplan', 'er is een verklaring van migratie' en 'er zijn afspraken bij migratie in het kader van een exit-strategie'.

Emuleren

Emuleren is een techniek die steeds meer wordt gebruikt. Binnen het onderzoek zullen we kijken of er een kennisbehoefte leeft, en of er al genoeg kennis en expertise is om binnen een handreiking mee te vullen.

Converteren

Binnen het DUTO-raamwerk is er al een centrale DUTO-functie voor conversie. Daar zijn ook modeisen aan gekoppeld, die weer terugkomen bij verschillende DUTO-processen, zoals Bewaren. Dit zal niet worden herhaald. Binnen dit onderdeel zal de nadruk liggen op de vraag wanneer conversie toegepast zou moeten worden en in welke situaties het onwenselijk is.

Conserveren

Op de website van het NA staat in de kennisbank informatie over conserveren. We onderzoeken of deze kennis in een handreiking past om te herbruiken. In dit project vatten we conserveren in de breedte op, dus niet alleen conservering i.r.t. het e-depot, maar ook conserveringsprocessen in andere omgevingen krijgen aandacht.

Outline

Een vast onderdeel is de startpagina. Deze bevat (de belangrijkste) informatie over het wat, waarom en voor wie van de handreiking. Na de uitkomsten van de onderzoeksfase kunnen de onderdelen (modules) van de handreiking(en) worden uitgewerkt.

De precieze outline en indeling van modules wordt bepaald op basis van de analyse vanuit de onderzoeksfase.

Onderzoeksvragen op hoofdlijn die aan de doelgroep worden voorgelegd:

- Wat hebben professionals nodig aan kennis en informatie om te kunnen voldoen aan de nieuwe verplichtingen?
- Hoe passen de professionals preservatie toe in hun organisatie? En tegen welke type problemen lopen professionals aan op de werkvloer op het gebied van preservatie, converteren, emuleren en migreren? Welke informatie/kennis hebben zij daarbij nodig?
- Op welke manier en in welke vorm zou men het liefst de kennis tot zich nemen?

Op basis van de uitkomsten van de onderzoeksvragen analyseren we wat de aard van het probleem is. Is het een behoefte aan kennis en/of een behoefte aan ontwikkeling van vaardigheden? (bijvoorbeeld als het gaat om draagvlak verwerven). Vervolgens vaststellen hoe en of een te ontwikkelen kennisproduct kan voorzien in de behoefte(n).

Relaties met andere kennisproducten

- **Handreiking Vervanging (in herziening)** – het proces van vervanging en het proces van migratie zijn verschillend, maar zijn aan elkaar verwant. Beide processen zijn cruciaal en nodig om te kunnen voldoen aan de zorgplicht van overheidsorganisaties.
- **Norm Voorkeursformaten** – De norm Voorkeursformaten schrijft voor welke bestandsformaten op dit moment het meest geschikt zijn om digitale overheidsinformatie zo duurzaam toegankelijk mogelijk te bewaren.
- **DUTO-Raamwerk** – Het DUTO-raamwerk is een instrument voor concrete, passende maatregelen voor het beheer van overheidsinformatie. Het is van toepassing op alle overheidsinformatie. Dus ook migreren, converteren en preservatie.

Consultatie

Welke groepen zijn/worden geconsulteerd tijdens de ontwikkeling?

In de onderzoeksfase worden interviews met de doelgroep afgenomen.

Een redactiegroep extern wordt samengesteld wanneer we overgaan tot ontwikkeling van handreiking(en).

Openbare review

Geen openbare review

Praktijkcasussen

Voor migratie zijn praktijkvoorbeelden vindbaar. Op het gebied van preserving is dat mogelijk lastiger.

Beheer

De handreiking zal na oplevering actief in beheer worden genomen door het Nationaal Archief.